

damnare, & supplicij aeterni addicere. Unde praefatus Auctor contendit duas conclusiones supra a nobis positas, quas etiam statuit Alvarez disp. 60. de auxiliis, esse inter se pugnantis, & contradictionem involvere.

66 Sed facile respondetur, distinguendo Antecedens, Quin simul etiam statuerit &c. Si ly simul designet simultatem durationis, vel instantis in quo, concedo Antecedens: Si ly simul excludat prioritatem nature & instantis a quo, nego Antecedens, & Consequentiam. Itaque in negotio reprobationis, ut infra latius exponemus, duo signa seu instantia rationis vel nature distinguenda sunt, in quorum primo Deus ante praevisionem culpae saltem actualis (de originali enim dicemus articulo sequenti) vult aliquibus denegare gloriam, ut beneficium indebitum, & permittere quod incidat in culpam, & in ea finaliter perseverent, tum ob fines occultos sive providentiae: tum etiam ad ostendendum supremum & absolutum dominium quod habet in dona supernaturalia gloriae & gloriae. Quia permissione supposita in illa tamquam in medio certo & infallibili videt futura peccata reprobatorum, & decernit ea punire poena aeterna damni & sensus: in quo nulla repugnantia vel contradictionis umbra apparet, ut imaginatur Heric.

67 Dices: Saltem crudelitatem sapit aliquem excludere a regno caelesti, sine aliqua culpa praesupposita; cum talis exclusio sit maximum malum quod homini inferri potest: Ergo homo non debet Deo attribui: dicitur enim Sapientia 1. Sententia de Domino in bonitate.

Respondet primo, hoc argumentum & similia facile solvi, juxta dicenda articulo sequenti, ubi ostendemus reprobationem negativam, seu voluntatem excludendi reprobos a gloria, supponere culpam originalem praevisionem, & ab illa ut a causa motiva dependere. Sed abstractendo pro nunc ab hac sententia.

Respondet secundo, negando absolute Antecedens: non enim dedecet divinam bonitatem, nec praesertim aliquam crudelitatis notam, alicui non velle conferre beneficium indebitum, ut patet in Rege, denegante alicui Episcopatum, vel aliam dignitatem ei non debitam. Quod ut fiat evidenti, hoc argumentum, cui potissimum confidunt Adversarii, in illos retorquatur. Illi enim existimant denegationem prima gratiae congruae, seu primam peccati permissionem esse omnino gratuitam, & in solam divinae voluntatis beneplacitum referendam, cum illa nullam culpam praecedentem supponat: & tamen talis carentia gratiae congruae, talisque permissio peccandi est maximum malum, & majus quavis poena, praesertim si peccatum nunquam fit remittendum, ut contingit in malis Angelis. Si ergo nihil est ibi crudelitatis, nihil iniustitiae, nihil contra divinam bonitatem, & viscera divinae misericordiae: similiter etiam in illa prima exclusione, seu non electione ad gloriam, ut beneficium indebitum, nulla est iniustitia, aut crudelitatis nota: parificatur enim permissio peccati nunquam remittendi, & exclusio a gloria, & ex prima, secunda infallibiliter sequitur. Ergo in omni sententia, quaerela illa diluenda est, nec cessare potest nisi considerando quod ad Deum ut supremum Dominum, & universalem Providentem, pertinet de omnibus disponere, & unicuique dare locum suum, nec indifferenter omnes ad gratiam & gloriam efficaciter eligere, sed permittere quod alicui ab illa delinquant, ut sua iustitia detur locus, & magis splendescat magnitudo suae misericordiae circa electos, & pulchritudo universi magis reluceat, ut egregie explicat D. Thom. hic art. 5. ad 3.

68 Opponunt ultimo Adversarii quaedam inconvenientia, quae dicunt sequi ex nostra sententia. Ex illa enim, inquit, sequitur primo, Deum aequali cura hominum perditionem inquirere, ac desiderat & quaerit illorum salutem: Consequens est absurdum, ut patet: Ergo &c. Probatur sequela: Sicut enim Deus ex intentione gloriae media procurat electis, nempe vocatione & gratias efficaciter ut disp. 3. ostendimus, ita ex intentione exclusionis a gloria media reprobis procurat, scilicet peccatorum permissionem. Ergo aequali cura perditionem istorum, ac salutem illorum desiderat.

69 Sequitur secundo, tolli a reprobis & electis sollicitudinem ad bene operandum, unanquisque enim poterit apud se ita discurre, & ratiocinari. Si antecesserit ad praevisionem operum, sum ad gloriam electus, vel ab ea exclusus; cum tale decretum sit efficax, & non possit frustrari, quidquid postea faciam, infallibiliter gloriam consequar, si sum electus vel ab ea decidam, si electus non sum. Unde tertio addit Lessius de praedest. sect. 2. num. 21. hac sententia homines in quamdam veluti desperationem suae salutis adducit.

70 Ad primum nego sequelam Majoris, ad cujus probationem dicatur esse manifestum discrimen inter praedestinationem & reprobationem, consistens in eo quod merita & omnia quibus praedestinatus consequitur gloriam, sunt positive causata a Deo, & speciali affectu illi volita: demerita autem quibus reprobatus tendit in perditionem, a Deo positive procurata, volita aut causata non sunt;

sed tantum permilla; & ideo non eodem modo Deus se habet in ordine ad praedestinationem, ac in ordine ad perditionem & reprobationem.

Ad secundum inconveniens quod Semipelagianis adversus doctrinam Augustini opponerent, ut constat ex Epistolis Prosperi & Hilarii, similiter negandum est illud sequi ex nostra sententia. Nam licet voluntas intentiva gloriae, aut exclusionis ab illa, sit pure gratuita, nec merita aut demerita ut motiva supponat: decretum tamen executivum illa supponit, & ab illis ut a causa motiva dependet, ut supra disp. 2. art. 1. §. 9. corollar. 4. declaravimus.

Ad tertium quod opponit Lessius, & quod etiam Semipelagianis Augustino objiciebant, respondet ipsemet S. Doctor de praedest. Sanct. c. 11. his verbis: *Sane cum Apollolus dicat, ideo ex fide, ut secundum gratiam forma sit promissa: miror homines infirmitati suae se male committere, quam firmitati promissionis Dei. Sed incerta est mihi inquis de me ipso voluntas Dei? Quid ergo? Tuane voluntas de te ipso certa est, nec times? Cum igitur utraque incerta sit, cur non homo firmiter quam infirmiter fidem suam, spem caritatemque committit? & de bono perseveret. c. 6. Tutores igitur videmus, si totum Deo damus, non autem nos illi ex parte & nobis ex parte committimus, Et rursus c. 22. An timendum est ne tuus de se homo desperet, quando spes ejus penenda demonstratur in Deo: non autem desperet, si eam in ipso superfluum & infelicissimum poneret? Firmitas ergo & certitudo spei nostrae, in Deo ipso, & in virtute gratiae, & non in nobis, ac in viribus liberi arbitrii fundari debet: juxta illud Jerem. 17. Malecibus homo qui consistit in homine, & ponit carnem brachium suum, & a Domino recedit cor ejus. Unde Apostolus ad Hebraeos 6. merito comparat spem anchorae navis, dicens: *Quam velut anchoram habemus animarum ac firmam.* Sicut enim anchora, dum per aquam descendit, non firmat navim, quoniam aqua elementum est liquidum & infallibile; at dum terra adhaeret, firmiter navim retinet. Sic spes nostra, dum humane industriae & viribus liberi arbitrii adhaeret, non potest non semper nutare & fluctuare, sed cum Dei omnipotentiae, & infinitae divinae voluntatis efficacia nititur, firmissima & tutissima permanet, nec hujus mundi turbines ac procellas timet, Unde Ecclesia in quadam collecta sic Deum orati: *Familiam tuam quosdam Domine continuis pietate custodi, ut qui in sola spe gratiae caelestis innititur, tua semper brachione gubernentur.**

Viginti quinque alia inconvenientia opponit Catharinus contra eandem gratuite praedestinationis & reprobationis doctrinam. Sed ista viginti quinque objectiones (inquit Pererius) non tantum novae, nec recens inventae, Catharino, vel aliis hujus temporis. Sed ista ipsa olim vivente etiam Augustino, & a Massilienibus, alijque Galliae Episcopis, adversus ipsum objecta sunt. Et tamen non moverunt Augustinum, quominus sententiam suam, constanter tueretur, & perseveranter teneret usque ad mortem; neque scandala, si quae ab illi ortiebantur & nonnullis accidebant curanda esse putavit, judicans esse palliva, ut quae infirmitas veritatis, & imperitia Scripturarum nascerentur. B. quoque Thomas, non minori pietate ac religione, quam ingenio & doctrina praeditus, illiusmodi objectionibus, atque offensionibus, & scandalis, nihil perturbatus aut motus est, nec ab Augustini sententia abduci potuit. Quin etiam ipsemet Apollolus, qui tam religiose curabat & cavebat, ne cui scandalum daret, ut affirmaret se nunquam carnes manducaturum, si ob id quippiam fidelium scandalizandus esset: hanc tamen doctrinam praedestinationis & reprobationis hominum licet videret offensionem & scandalo fore multis veritatis & Scripturae ignaris: eam tamen & aperte, & affirmate, & enucleate tradere voluit, nec dubitavit, illas sententias scriptas in hac Epist. relinquere: *Miseror cui miseror. Non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei. Cujus vult miseretur, & quem vult indurat. An non habet potestatem signus luti ex eadem massa facere aliquid quidem vas in honorem, aliquid in contrarium.*

Concludens ergo hunc articulum cum Magistro sententiarum, lib. 1. dist. 41. c. 4. Elegit ergo eos quos vult, gratuita misericordia, non quia fideles fuerint, sed ut fideles essent, utique gratiam dedit, non quia fideles erant sed ut fierent: ita etiam reprobavit quos vult, non propter futura merita quae praevideret, veritate tamen verissima, & a nobis sensibus remota.

ARTICULUS III.

An peccatum originale sit causa reprobationis?

71 Stendimus articulo precedenti, demerita personalia, seu peccata actualia, non fuisse motiva reprobationis negativae, seu voluntatis divinae efficacis excludendi reprobos a gloria, nunc breviter discutiendum est, an saltem originalis culpa fuerit causa motiva illius?

Partem negativam tenent plures ex nostris: affirmativa tamen

§. II.

Quid de D. Thomae?

Dico secundo, etiam D. Thomam apertissime favere huic sententiae.

80 Probatur multipliciter. In primis enim est expressa auctoritas D. Thom. q. 6. de verit. art. 9. ad 9. ubi ait: *Electio Dei qua unum eligit, & alium reprobat, rationalis est; nec tamen oportet quod ratio electionis sit meritum, sed in ipsa electione ratio est divina bonitas: ratio autem reprobationis est in hominibus peccatum originale, ut Augustinus dicit.* Quo nihil clarius & expressius dici potest. Nec obest quod statim subjungat: *Vel hoc ipsum quod est non habere debitum ad hoc quod eis gratia conferatur.* Nam illi duo itum nempe indebitae gratiae, & justitiae debite, nullatenus inter se pugnant: Sicut enim quod aliquid non debeat alteri, non tollit quominus possit ipsum demereri, ita quod aliquid denegetur per modum beneficij indebiti non impedit quod simul denegari possit alio titulo, nempe poena debite, & propter culpam personalem, vel originalem: ut constat in Rege, qui Episcopatum vel aliam dignitatem alicui denegare potest, tum quia est beneficium illi indebitum, tum etiam quia illa indignus est, ob culpam propriam; vel parentum a quibus traxit originem.

81 Secundo idem S. Doctor eandem sententiam clarissime docet in cap. 9. Epist. ad Roman. lect. 3. his verbis: *Cum omnes homines propter peccatum primi parentis damnationi nascentur obnoxii, quos Deus per suam gratiam liberat, sola misericordia liberat, & sic quibusdam est misericors qui liberat, quibusdam autem justus quos non liberat, neutrum autem iniquus, loquitur autem ibi de liberatione a miseria aeterna, seu de praedestinatione ad vitam aeternam, ut patet ex verbis antecedentibus: Sic igitur (inquit) non potest esse quod merita consequantur gratiam, sed non imperitendo misericordiam. Quisquam autem meritis misericordiae, nec invenimus.*

82 Tertio, Idem Sanctus ibid. lect. 4. exponens cur homo into comparatur, ait: *Humana natura villitatem habet ex sua materia, ut dicitur Gen. 2. fecit Deus hominem de limo: sed majorem villitatem habet ex corruptione peccati, quae per unum hominem in hunc mundum intravit, & ideo homo tanto magis comparatur... Similiter & Deus liberam habet potestatem ex parte corruptae massa generis humani sicut ex quodam luto nulli sciendo injuriam, quosdam homines facere praeparatos in gloriam, quosdam autem in miseria (peccati scilicet originis) arefieri: Ergo ex D. Thom. prima causa ob quam Deus quosdam in miseria derelinquit, seu reprobat, & ad gloriam aeternam non praeparat, est peccatum originale.*

83 Denique, Ne quis dicat D. Thom. hanc mutasse sententiam, & oppositum docuisse in summa Theologica, quae est veluti ultimum ejus testamentum, ex illa etiam in confirmationem ejusdem sententiae, tria testimonio deponunt. Primum sumitur ex hac q. 23. art. 1. ad 3. ubi docet quod praedestinatio hominum in vitam aeternam, est a statu miseriae, non vero Angelorum. Hinc enim evidenter sequitur, reprobationem hominum esse eorum derelictionem in miseria, in quam per peccatum originale inciderunt, proindeque causam reprobationis hominum esse peccatum originale.

84 Secundum habetur in eadem q. art. 5. his verbis: *Voluit igitur Deus hominibus quantum ad aliquos quos praedestinavit, representare suam bonitatem per modum misericordiae, parcendo, & quantum ad alios quos reprobat, per modum justitiae, puniendo. Et hoc est ratio quare Deus quosdam electos, & quosdam reprobat. Et hanc causam assignat Apollolus ad Roman. 9. dicens: Volens Deus offendere iram, id est vindictam justitiae, & non tam facere potentiam suam, sustinuit, id est permisit in multa patientia vasa irae fieri in iram, &c. Ex qua S. Thomae doctrina, Apolloli auctoritate confirmata, evidenter patet, quod Deus homines non reprobat, nisi ex justitia, itaqueque sui vindictam justitiae offendere volens, ac proinde supponendo aliquam culpam ex parte hominis: Sed non culpam actuale, ut ex eodem S. Doctor articulo praecedenti ostendimus: Ergo saltem culpam originalem.*

85 Confirmatur: D. Thom. ibidem ait, *Quod Deus voluit quantum ad aliquos quos praedestinavit, suam representare bonitatem, per modum misericordiae, parcendo. Parcere autem significat alicujus debiti condonationem: ex quo sequitur quod aliquos reprobat, non parcendo, hoc est eis aliquod debitum per peccatum originale contractum non condonando.*

86 Dices forte, D. Thomam nomine reprobationis intelligere non voluntatem intentivam exclusionis a gloria, sed executivam, quae ad illam terminatur ut poenam, & ex motivo puniendi.

tamen videtur probabilior, & doctrinae D. Augustini & S. Thom. conformior, tamque docent plures docti Thomista, inter quos est P. Thomas de Lemos, vir eximia eruditionis & sapientiae, & in Augustini doctrina insigniter versatus, qui olim contra Gregorium de Valentia, & Ferdinandum de Valida, in Congregatione de auxiliis, feliciter disputavit, & ingenij sui monumenta Sole ipso clariora reliquit, nimirum Tractatum de auxiliis, in tres tomos divisum, in quo hanc sententiam discrete tradit, & variis utriusque S. Doctoris, Augustini & Thomae, testimoniis illustrat. Hanc etiam se 1. p. q. 23. docuisse ait Cyppillus in Tract. de Incarn. qu. 1. artic. 3. dub. 1. §. 10. Illi quoque ut probabiliori adhaeret illustrat. Dom. Godoy, Episcopus Oxoniensis. Hanc demum novissime docuit Germanus Philalethes, seu Auctor libri cui titulus est: *Triumphus Thomistarum* opusculi 1. in Appendice ad §. 6. de causa praedestinationis & reprobationis. Horum inhaerens vestigiis, illam pariter ut probabilioerem sequar, praecipue propter illustrata & expressa D. Augustini & S. Thom. testimonia: his enim duobus voluminibus (ut de Augustino & Ambrosio ait Bernardus Episcopus. 77.) crede mihi, difficile avellor, cum his me aus errorem aut sapere fateor.

§. I.

Mens Augustini aperitur.

Dico primo, juxta Augustini doctrinam, prima causa reprobationis hominum fuit originalis peccatum.

75 Probatur primo Augusti de dono perierit. cap. 8. ubi ait: *Qui liberatur a massa perditionis, gratiam accipit; qui vero non liberatur, debitum agnoscit: nimirum suae perditionis, & Epistol. 105. Quisquam meritis observantiae, & invenimus. Merito namque peccati, universa massa damnata est, nec observat Deum imperitendo malitiam, sed non imperitendo misericordiam. Quisquam autem meritis misericordiae, nec invenimus.*

76 Secundo, Augustinus, & alii SS. Patres, nomine dilectionis & odii Dei, praedestinationem & reprobationem intelligunt: juxta illud Apollolus ad Hebraeos. *Etsi autem odio habuit, Sed juxta eundem August. causa odii Dei erga Esau, & consequenter erga omnes reprobos, qui per illum designantur, fuit originale peccatum; Ergo ex Augustino originalis culpa fuit causa motiva reprobationis. Major patet, Minor probatur ex eodem August. lib. 2. ad Simplician. q. 2. ubi explicans locum illum Apolloli, Jacob dilexit, Esau autem odio habuit, ait: *Deum odio habere, non Esau hominem, sed Esau peccatorem. Et addit: Cur ergo Jacob dilexit, nunquid peccator non erat? Sed dilexit in eo non culpam quam debebat, sed gratiam quam debebat. Et Epistol. 105. Quid oderat in Esau, aut equam fecisset aliquid mali, nisi originale peccatum?**

77 Tertio, Idem S. Doctor variis in locis asserit Deum derelinquere reprobos in massa perditionis, & non liberare eos (quod est eos reprobare, & a gloria excludere) propter peccatum originale. Celebris est locus in Enchirid. c. 96. ubi loquens de Jacob & Esau, qui omnium electorum & reprobatorum fuit typus & figura, sic ait: *Ambo itaque gemini, natura filii irae nascebantur, nullis quidem operibus propriis: sed originaliter ex Adam vinculo damnationis obstricti: sed qui dicitis miseror cui miseror ero, & misericordiam praestabo cui misericors fuero, Jacob dilexit per misericordiam gratiam, Esau autem odio habuit per judicium debitum. Et lib. 2. ad Bonifacium cap. 7. hac scribit: *Vocato datur gratulatum bonum, cuius boni est vocatio ipsa principium: non vocato redditur malum, quia omnes rei sunt, ex eo quod per unum hominem peccatum intravit in mundum. Et paulo post: Ubi autem dicitur: Ergo cui vult miseror, & quem vult oduror, qui facit aliud vas in honorem, aliud in contrarium: bonum quidem immerito & gratis datur, quia ex eadem massa est cui datur: malum vero merito & debito redditur, quia in massa perditionis, vel malo malo non male redditur.**

78 Quarto, Voluntas reprobandi, ex eodem Augustino lib. 4. contra Julian. cap. 8. & lib. 5. cap. 4. & lib. 6. cap. 10. est iudicium Dei, & actus justitiae vindicativae: Sed in instanti qui fit reprobatio, Deus nihil potest iudicare & vindicare, nisi solum peccatum originale: fit enim reprobatio eodem modo, & in eodem instanti pro omnibus: in nullo autem conveniant omnes, nisi in solo originali peccato: Ergo reprobatio hominum, secundum Augustinum, fit ratione culpae originalis.

79 Denique, Secundum eundem August. lib. 4. contra Julian. cap. 8. lib. 2. ad Bonifacium cap. 6. & libro de dono perseverantiae, cap. 9. 11. & 12. eodem modo fit reprobatio adultorum, ac parvulorum: Sed reprobatio parvulorum fit propter solum originale peccatum, ut constat: Ergo & adultorum, loquendo saltem de reprobatione, prout dicit voluntatem efficacem excludendi a gloria,

Sed contra: In eodem sensu loquitur ibi de reprobatione, ac de predestinatione: Sed loquitur ibi de predestinatione, ut est in ordine intentionis: nam illo testimonio utuntur Thomiste ad probandum voluntatem glorie intentivam, esse prae gratiam, & a meritum provisione independentem: Ergo etiam ibidem loquitur de reprobatione, ut est in ordine intentionis, seu de voluntate efficaci excludendi reprobos a gloria.

87 Tertium testimonium sumitur ex 2.2.q.2. art.1. ad 1. ubi S. Thom. docet, auxilium gratiae ad diligendum Deum & proximum, & ad credendum articulos fidei, quibusdam denegari in poenam peccati originalis. Hoc (inquit) auxilium quibuscumque divinitus datur, misericorditer datur: quibus autem non datur, iustitia non datur, in poenam praecedentis peccati, & saltem ORIGINALIS PECCATI, ut Augustinus dicit in libro de corrept. & gratia. Ex quo loco hoc potest argumentum desumi. Illud est causa reprobationis, quod est causa primi effectus illius; praedestinatio enim & reprobatio, ex parte actuum divini intellectus & voluntatis, nullam possunt habere causam, sed solum ex parte effectuum, qui ad illos consequuntur. Unde S. Thom. hic art. 5. in corp. ait: Nullus fuit ita infans mentis qui diceret merita esse causam divinae praedestinationis ex parte actus praedestinationis. Sed peccatum originale, iuxta S. Thom. est causa primi effectus reprobationis, scilicet denegationis primae gratiae, ad credendum & diligendum Deum: Ergo ex S. Thoma, peccatum originale est prima causa reprobationis.

§. III.

Eadem veritas rationibus suadetur.

88 Prima petitur ex eo quod in Scriptura voluntas reprobata nomine odii significatur, ut patet ex illo. Jacob dilexit, Esau autem odio habuit: in quibus verbis, ut supra annotavimus, praedestinatio & reprobatio omnium designantur: Ad nisi talis voluntas pro motivo habeat peccatum, saltem originale, nequit nomine odii significari: Ergo illud respicit pro motivo. Minor probatur primo ex D. Thoma supra quest. 20. art. 2. ad 4. asserente Deum solum odio habere peccatores, in quantum tales: Ergo voluntas significata nomine odii, pro motivo habet peccatum, saltem originale. Secundo, Odio habere, non est quomodocumque velle malum, sed velle malum alicui ex displicentia illius: Esau odio habebat, volebat ei malum ex displicentia eius: At non ex displicentia eius secundum esse naturale, iuxta illud Sapientiae 11. Nihil odisti eorum qui fecisti, nec ex displicentia illius ut in seculis peccatis personalibus, secundum illud Apostoli ad Roman. 9. Antequam quidem boni vel mali fecissent, &c. Ergo ex displicentia illius, ut in seculis peccato originali, orta fuit illa voluntas exclusiva a gloria.

89 Secunda ratio potest sic proponi. Peccatum originale est vera & sufficiens causa reprobationis si ante illam praevideatur a Deo: Sed peccatum originale fuit revera ante hominum reprobationem a Deo praevistum: Ergo fuit vera & sufficiens causa reprobationis: Major patet: quia peccatum originale ponit in hominibus indignitatem, & positivam Dei inimicitiam, redditque totum genus humanum Deo exesum, ac proinde illi exhibet sufficiens motivum ut velit effacere aliquos homines a gloria excludere: Ergo si ante hominum reprobationem praevideatur a Deo, illud erit vera & sufficiens causa reprobationis. Minor autem probatur: Peccatum originale, ut docet S. Thom. ejusque discipuli 3.p. q.1. art. 3. antecessit Christi praedestinationem, Ergo & nostram, & consequenter reprobationem, quae vel fuit praedestinatione posterior, vel simul cum illa. Haec ultima consequentia patet, prima vero probatur. Praedestinatio nostra supponit praedestinationem Christi, & est effectus illius; Ergo quicquid supponit ad praedestinationem Christi, debet supponi ad nostram.

90 Respondent Adversarii: culpam originalem fuisse quidem praevistam a Deo ante reprobationem hominum, ut sufficientem causam reprobationis illorum, eam tamen de facto Deum non fuisse ut causam reprobationis illorum assumere.

Sed hoc gratis omnino sine fundamento dicitur. Nam sicut si homines praevisti essent in gratia, ante praedestinationem illorum ad gloriam, optime sequeretur quod propter illam essent ad gloriam praedestinati: nec dici posset in tali casu non esse homines praedestinos ad gloriam, propter praecedentem gratiam. Ita per oppositum, si homines praeviderentur cum peccato originali, & positiva macula ac inimicitia, ante reprobationem, dici non potest, si consequenter loquamur, quod non fuerint de facto reprobati propter illud. Et sicut sine fundamento in priori casu diceretur, quod licet gratia sit sufficiens causa praedestinationis ad gloriam, tamen de facto Deus non eos propter illam praedestinet: ita & sine fundamento asseritur, quod licet originale peccatum sit pra-

visum ante reprobationem, & sit secundum se sufficiens reprobationis causa, de facto tamen noluit Deus propter illud homines reprobare.

Ad hoc quod haec responsio adversatur doctrina D. Augustini & S. Thoma, qui locis supra relatis docent homines fuisse reprobos in poenam peccati originalis, & consequenter Deum de facto illud acceptasse ut causam reprobationis illorum.

Accedit quod illa sententia magis suam ostendit Dei praedestinationem & reprobationem, magisque misericordiam erga praedestinos, & iustitiam erga reprobos manifestat: dum illi a massa perditionis ex sola misericordia extrahuntur, & isti iuste in eadem massa relinquuntur. Unde D. Augustinus supra relatus: Qui liberatur a massa perditionis, gratiam diligat: qui non liberatur, debitum agnoscat. Splendet etiam in reprobatione comparativa ratio supremi dominii, quatenus a duobus in aequali damnatione existentibus, uni vult dare gloriam, & alterum ab ea excludere: & in absoluta, pulchritudo divinae iustitiae, quatenus ex motivo puniendi culpam originalem, vult exclusionem reprobatorum a regno: & sic plura D. Thoma testimonia, quae prima fronte videntur pugnancia, facile conciliantur, ut constabit ex infra dicendis.

Denique hic modus dicendi magis distat a sententia Calvinii, qui tam praedestinationem quam reprobationem ante peccatum tam originale quam actualem constituit: licet in hoc praesertim sit haereticus, sed in aliis quae huic doctrinae adiungunt, ut articulo praecedenti declaravimus.

Quod vero aliqui S. Thom. discipuli docent, fieri quidem reprobationem propter originale peccatum, at non in omnibus reprobatis, sed in his solum quibus originale peccatum remissum non fuit, non vero in illis quibus fuit remissum, sustineri non potest: Primo, quia D. Augustinus & S. Thoma, locis supra relatis, simpliciter & absolute docent hominum reprobationem fieri in poenam peccati originalis: Sed propositio indefinita, in materia doctrinali, aequivalet universali: Ergo universalliter id asserunt de omnibus reprobatis, & non solum de illis quibus non est remissum originale peccatum.

Secundo, D. Thomas supra relatus docet quod in electione ratio est divina bonitas: ratio autem reprobationis est in hominibus peccatum originale: Sed divina bonitas in omnibus praedestinis est ratio electionis, ut fatetur illi Auctores contra quos disputamus: Ergo in omnibus reprobis peccatum originale est causa reprobationis.

Tertio, Idem S. Doctor hic art. 5. ad 3. docet: quod sicut praedestinatio est actus divinae misericordiae, ita & reprobatio est actus divinae iustitiae punitive seu vindictivae: Sed praedestinatio ut sic, & respectu omnium electorum, est actus divinae misericordiae: Ergo & reprobatio est actus iustitiae vindictivae, & consequenter in omnibus hominibus reprobis Deus vindicat & punit aliquid peccatum: non actualem, quia hoc non est causa reprobationis, in aperta sententia S. Thoma, ut supra vidimus: Ergo originale. Nullius ergo hominis reprobatio fit nisi propter originale peccatum, alias falsum esset reprobationem ut sic esse actum iustitiae punitive.

Denique, D. August. locis supra adductis docet Esau odio habitum fuisse a Deo, & reprobatum, propter originale peccatum: Quid, inquit, adeo in Esau antequam fecisset aliquid mali, nisi originale peccatum: & tamen extra dubium est, Esau sicut & Jacob fuisse applicatum circumcissionis remedium, ac proinde in utroque deletam culpam originalem, Ergo iuxta S. Augustinum, peccatum originale, etiam in illis quibus fuit dimissum, est causa reprobationis.

Ad hoc quod, ut supra annotavimus, omnis reprobus per Esau figuratur, sicut omnis praedestinus per Jacob: unde si causa reprobationis in Esau fuit originale peccatum, idem dicendum est de omnibus aliis reprobis, si illis remissa fuerit culpa originalis, si non. Idem constabit ex verbis Gregorii Magni, articulo sequenti, §. 3. in fine referendis.

§. IV.

Exponuntur & conciliantur quaedam testimonia D. Thoma.

Recentiores Thomiste, qui hanc sententiam veluti S. Thoma contrariam impugnant, hoc praecipue fundamento nituntur, quod S. ille Doctor hic art. 5. ad 3. & tertio contra Gregor. cap. 161. & alibi saepe, hominum reprobationem, seu aliquorum a gloria exclusionem, solum Dei beneplacitum ac mera voluntati attribuit, & ad universi complementum & suam rerum dispositionem alios a Deo eligit, alios reprobati, docet. Ex quo concludunt reprobationis, seu exclusionis aliquorum a gloria, causam esse meram Dei voluntatem, non vero peccatum originale. Itaque exponendum est, quis sit S. Thoma haec in re sensus, & quomodo sententiae a nobis postea non repugnet. Pro quo

Observandum est, reprobationem duplici modo spectari posse: absolute scilicet & comparative. Absolute, cum quaeritur simpliciter, seu ut loquitur S. Thomas, in generaliter,

GENERALI, tunc aliqui a Deo reprobentur, & quae sit aliquorum reprobationis causa, nulla comparatione facta cum eis qui eliguntur. Comparative vero cum quaeritur in speciali, ut ait idem Sanctus, cur Deus hinc potius quam illum reprobet, cur cum omnes homines per peccatum primi parentis eidem damnationi nascantur obnoxii, aliquos ab hac massa & confessione liberet, & ad vitam aeternam eligat; alios vero in eadem massa derelinquat, & non eligat ad vitam aeternam.

99 Hoc positum, facilis est S. Thomae sensus: cum enim causam reprobationis aliquorum ad solum Dei beneplacitum, & meram voluntatem refert, de ea loquitur comparative, & in speciali: absolute vero & in generali de eo loquendo, eam non solum Dei voluntati, sed iustitiae, aliquam ex parte hominis causam semper supponit, attribuit.

Et ne quis id a me temere & sine fundamento dictum existimet, duo expressa ejusdem S. Doctoris testimonia subjungam, in quibus suam mentem ita aperte declarat, ut nullus dubitationi relinquatur locus. Primum habetur ad Rom. p. lect. 4. ubi haec scripsit: Circa electionem bonorum & reprobationem malorum, duplex questio moveri potest. Una quidem in generali, quare Deus velit quosdam inducere, & quosdam miserari. Alia vero in speciali, quare velit hujus miserari, & hunc vel illum inducere. Et potest quidem ratio hujus questionis assignari: secunda autem questionis non potest assignari ratio, nisi simpliciter Dei voluntate. Cuius exemplum patet in rebus humanis, &c. Deinde ostendit rationem, cur velit quosdam reprobare & inducere, esse iustitiam, quae meriti ex parte hominis supponit, quod ad peccatum originale refert.

100 Idem docet in c.6. Joann. his verbis: Quare autem non omnes avertos trahit, sed aliquos: licet sine omnes aequaliter peccaverit; ratio quidem in generali potest assignari, ut scilicet in illis qui non trahuntur, appareat & subjungat ordo divinae iustitiae, in illis autem qui trahuntur, immensitas divinae misericordiae. Quare autem in speciali trahat hunc, & illum non trahat, non est ratio aliqua, nisi beneplacitum voluntatis divinae, unde dicit Augustinus, quem trahit, & quem non trahit, quare illum trahat, & illum non trahat, noli velle iudicare, si non visorare. Et infra: Sic ergo Deus ad complementum universi quosdam quidem trahit, ut in eis appareat sua misericordia; quosdam vero non trahit, ut ostendat in eis sua iustitiam; sed hoc trahit, illos non trahit, secundum suum beneplacitum voluntatis. Ex quibus verbis manifestum relinquit, quod licet Deus ad complementum universi, quod requirit ut multiformis graduum conferretur in rebus, quosdam eligat, & quosdam relinquat, seu reprobet, quosdam trahat & quosdam non trahat, tamen cum quosdam relinquit, & quosdam non trahit, hoc facit ex iustitia, proindeque causa est ex parte hominis scilicet hoc faciat, licet ad complementum universi hoc faciat. Sic ergo (inquit) Deus ad complementum universi quosdam quidem trahit, ut in eis appareat sua misericordia; quosdam vero non trahit, ut ostendatur in eis sua iustitia.

101 Idem omnino docet loco ex prima parte citato. Nam ibi primo loquitur de reprobatione absolute & in generali, sic ait: Velut igitur Deus in hominibus, quantum ad aliquos quos praedestinat, suam representare bonitatem, per modum misericordiae, parcendo, & quantum ad aliquos quos reprobat, per modum iustitiae, puniendo, & hoc est ratio quare Deus quosdam eligit, & quosdam reprobat. Quibus verbis aperte docet reprobationem absolutam non fieri nisi ex iustitia, ac proinde supponere ex parte hominis aliquam causam, scilicet culpam originalem. Postea vero agens de eadem reprobatione in speciali, & comparative, & quaerens quare Deus hoc reprobat, istos vero eligit, nullam aliam rationem vel causam assignat; nisi divinam voluntatem: Sed quare (inquit) hoc eligit & illos reprobat, non habet rationem, nisi divinam voluntatem.

§. V.

Alia ejusdem S. Doctoris testimonia exponuntur.

102 Praeter haec Doctoris Angelici testimonia, alia adduci possunt ad probandum peccatum originale non esse causam reprobationis hominum. Nam D. Thomas hic a. 3. agens de reprobatione, docet illam esse actum divinae providentiae: At si reprobatio facta ponatur ob originale peccatum, non providentia, sed vindictivae iustitiae actus erit, ut constat ex supra dictis: Ergo iuxta S. Thomam reprobatio hominum non est ex peccato originali.

103 Deinde, Idem S. Doctor ibidem aperte docet, voluntatem permittendi cadere in culpam includi in reprobatione. Verba ejus sunt: Reprobatio includit voluntatem permittendi aliquem cadere in culpam, & inferendi damnationis poenam pro culpa: Ergo ex S. Thoma permittitio cadendi in culpam originalem, est effectus & non causa reprobationis hominum.

104 Tertio, Doctor Angelicus ibidem in resp. ad 1. docet quod cum in scriptura Deus dicitur odio habere reprobos hoc non debet intelligi in proprietate sermonis, de vero odio

stricto sumpto, sed Deum odio habere reprobos, exponit per hoc quod est indebitum beneficium illis non conferre: At si reprobatio fieret in poenam peccati originalis, illa haberet rationem odii stricto sumpti, ut constat ex dictis §. 3. Ergo ex D. Thoma reprobatio non fit in poenam originalis peccati.

Ad primum non est difficile respondere, atque salvare quod reprobatio hominum factus actus divinae providentiae, & simul quod fiat in poenam originalis peccati; bene enim utrumque cohaeret, & utrumque simul S. Thomas in hac quaestione edocuit. Sicut enim art. 3. allegato dixit reprobationem esse actum divinae providentiae, ita art. 1. ad 3. & art. 5. etiam ad 3. docuit Deum ex hominibus aequalibus & in natura & in peccato originali, quosdam praedestinasse per modum misericordiae, parcendo, & quosdam reprobasse per modum iustitiae, puniendo, ut antea exposuimus. Quantum ad hoc ergo S. Thomas docet reprobationem esse actum divinae providentiae, quia ex hominibus aequalibus in natura, & in peccato originali, non omnes praedestinant, sed quosdam permittit delicere a praedestinationis fine, eos reprobando: cum quo tamen optime stat, quod qui in particulari reprobati manserunt, in poenam peccati originalis reprobati fuerint. Sicut si duo eodem modo offenderint Regem, & ipse vellet providentia sua ostendere & misericordiam & iustitiam in illis duobus, & uni offensam remittere, ab altero vero debitam poenam exigere: hic inveniremus & actum providentiae, quantum ad hoc quod est non velle utrumque punire, sed simul suam misericordiam & iustitiam ostendere, & actum misericordiae erga illum cui offensam dimittit, & iustitiae erga illum a quo debitum exigit. Est manifestum dicere, esse actum divinae providentiae quod ingessere aliqui homines sint reprobati, & non omnes praedestinati: quod autem illi homines qui reprobantur, ex culpa sua reprobentur, non tam ad providentiam pertinet, quam ad vindictivam iustitiam. Sicut per oppositum, licet actus sit divinae providentiae, quosdam praedestinare & non omnes reprobare, tamen quod illi in particulari sint praedestinati, actus est divinae misericordiae. Et ratio huius est, quia dummodo aliqui sint reprobati, & non omnes praedestinati, satisficit divinae providentiae, si illi qui reprobantur, ex peccato originali reprobantur, si non.

Vel secundo dicatur, & ut crediderim melius: actum esse divinae providentiae quosdam permittit a fine delicere propter originale peccatum, sicut S. Thomas docet citato art. 3. Sed includere ex parte subjecti, & quasi materialiter, actum iustitiae excludentis illos a regno, propter originale peccatum: ita quod ille actus iustitiae, qui est reprobare propter originale peccatum, habeat vel materialiter, respectu actus divinae providentiae, qui est permittit aliquos delicere a fine. Accidit enim, & materialiter se habet ad actum divinae providentiae, qui est permittit quod aliqui a fine deliciant, quod illi qui sic delicere permittuntur, permittantur delicere ex sola divina voluntate, sine aliqua causa ex parte ipsorum, sicut fuit in Angelis: vel quod permittantur delicere ob originale culpam, ut fit in hominibus. Quare S. Thomas secundum id quod formale est in illo actu, & non materiale, dixit illum esse actum divinae providentiae.

Nec est novum quod in uno & eodem actu, in quo est duplex bonitas vel malitia, ad diversas virtutes vel vitia spectans, una se habeat materialiter respectu alterius. Sicut in illo actu qui est furari propter mercedem, deformitas furti, & ejus formalis malitia contra iustitiam exercita, se habet materialiter respectu mercedis, quae est finis a quo formaliter specificatur actus ille. Sic ergo permittit aliquos delicere a fine, etiam ob originale peccatum, est formaliter actus providentiae, ut S. Thomas docet illo art. 3. sed iustitia quae ibi intervenit, excludens illos a regno, propter originale culpam, materialiter se habet ad specificationem actus providentiae. Quae etiam ratione in actu opposito praedestinationis, qui etiam est formaliter actus divinae providentiae ordinans homines in vitam aeternam, materialiter se habet magna illa misericordia qua a massa damnationis extrahuntur. Solutio est S. Thoma hic art. 1. ad 3. docentis quod non a termino a quo, sed a termino ad quem, actus specificatur: quia non specificatur ex eo quod se tenet ex parte subjecti & materialiter.

Denique responderi potest, ideo S. Thomam dixisse reprobationem esse actum providentiae, & non iustitiae vindictivae, quia loquebatur de reprobatione ut sic, & prout se extendit etiam ad Angelos, qui ex praesupposita culpa reprobati non fuerunt: Quando vero agit in particulari de reprobatione hominum, expresse docet illam esse actum iustitiae punitive, ut constat ex locis supra adductis.

Ad secundum testimonium dicendum, quod quando S. Thomas docet reprobationem includere voluntatem permittendi cadere in culpam, hoc debet intelligi de permissione cadendi in culpam actualem, non remittendam, quae, ut dicemus articulo sequenti, est reprobationis effectus, non vero de permissione cadendi in culpam originalem, quae non est effectus, sed causa reprobationis.

110 Vel etiam dici potest, D. Thomam, per voluntatem permittendi reprobam cadere in culpam, intelligere lapsum in culpam, sive in illam primo cadere permittitur, sive in illa derelinquatur, ut sic reprobationem tam Angelorum quam hominum comprehendat. Et hanc esse ejus mentem, testimonio supra inducta, quibus dicit homines a Deo reprobari, nihil esse aliud, quam eos in peccato originali, & in massa perditionis relinqui, satis aperte declarant. Nec est faciendum vis in his verbis, *permisso cadendi in culpam*: nam hac verba non significant semper quod in culpam primo aliquis cadere permittitur, sed etiam quod in preexistente derelinquatur. Sic enim Ecclesia in Missa pro defunctis jam in Purgatorio existentibus, Dominum exorans precatur, *ne cadant in obscuram*: per que verba non intendit, quod de novo non cadant in illa obscura, vel alia, quia hoc impossibile est, sed tantum quod in illis obscuris in quibus jam sunt, non derelinquantur, vel diu remanere sinantur. Sic etiam S. Thomas per hac verba, *Permiso cadendi in culpam*, intelligere potuit non solum permissionem de novo cadendi in culpam, sed permissionem derelictionis in ipsa. Immo ut omnis difficultas tollatur, ipsemet Doctor Angelicus in eodem articulo suam mentem exposuit, & quod in corpore dixerat, voluntatem permittendi cadere in culpam, in solutione ad secundum vocavit derelictionem a Deo, dicens: *Reprobatio vero non est causa ejus quod est in presenti, scilicet culpa, sed est causa derelictionis a Deo. Est tamen causa ejus quod vaditur in futuro, scilicet pena eterna*. Quibus verbis manifestum est, quod per permissionem cadendi in culpam, intelligit derelictionem a Deo, sive qua de novo in culpam cadere permittitur, sive qua derelinquitur in ipsa jam commissa.

111 Ad tertium respondeo D. Thomam loco citato, loca Scripturæ in quibus dicitur odio habere reprobos, non explicasse de odio Dei stricto, sed lato sumpto, prout scilicet importat voluntatem denegandi beneficium indebitum: tum quia ad solvendum argumentum hoc satis erat: tum etiam quia ibi generalem doctrinam, que etiam ad reprobationem Angelorum extendi potest, tradere intendebat. Quando vero super cap. 9. Epistolæ ad Rom. agit specialiter de reprobatione hominum, explicat hac verba de odio proprie & stricte sumpto.

112 Præter hæc testimonia ex summa Theologica desumpta, potest obici aliud ex questionibus disputatis, quæ 6. de veritate art. 2. ad 9. ubi S. Doctor ait: *sufficientem causam ad volendum hominibus exclusionem a regno, esse gloriam illis non deberi*. Ergo juxta D. Thomam, talis voluntas non habuit pro motivo culpam originale.

113 Respondeo primo, D. Thomam duplicem solutionem argumenti adhibere. In una asseruit motivum exclusionis a gloria fuisse originale culpam: in alia gloriam hominibus non deberi, pro causa assignavit, ac prout utramque sententiam ut probabilem nobis reliquit.

Respondeo secundo, quod licet voluntas excludendi homines a gloria, de facto habuerit pro motivo peccatum originale, nos tamen delendum potuisse Deum velle hominibus exclusionem a gloria, absque eo quod ab illo, aut quovis alio peccato moveretur. Unde D. Thomas primam solutionem assignavit pro eo quod de facto contingit: attendens vero ad id quod poterat evenire, dedit secundam, quasi dixerit, est de facto Deus peccatum originale habuerit pro motivo ad volendum exclusionem reproborum a gloria, potuit tamen non motus ab illo, dictam exclusionem velle, quia ad hoc inspicit, gloriam hominibus non deberi.

§. VI.

Salvantur argumenta ex ratione posita.

114 Obijciens primo: Ut voluntas excludendi homines a gloria, esset pena peccati originalis, necessarium esset quod Deus vellent illos excludere a gloria, propter originale peccatum: Sed hoc non potest dici, saltem respectu reproborum, quibus originale peccatum fuit remissum: Ergo in illis saltem talis voluntas non fuit pena originalis peccati. Major videtur manifesta, Minor vero probatur. Velle aliquem efficaciter excludere a gloria propter originale peccatum, & velle illud efficaciter remittere, sunt impossibiles voluntates: Ergo Deus non vult, nec velle potuit, a gloria efficaciter excludere propter originale peccatum, eos quibus voluit efficaciter peccatum originale remittere.

115 Confirmatur: Si peccatum originale esset prima causa ob quam Deus vellent efficaciter reprobos a gloria excludere, esset etiam prima causa propter quam vellent efficaciter remittere, ut illi incidere in peccatum actuale propter quod damnatur, eisque denegare gratiam efficacem ad illud evitandum: Sed hanc permissionem, gratie denegationem, peccatum originale causare non potest, saltem in reprobis baptizatis, quibus fuit remissum: Ergo peccatum originale non potest esse causa saltem reprobationis illorum. Major est evidens, voluntas enim excludendi reprobos,

a gloria, debet esse causa mediorum que ad illam tendunt, inter que permisso peccandi, seu gratie denegatio computatur, ut infra dicemus. Minor vero probatur: quia ex Apostolo ad Rom. 6. & ex Tridentino sess. 5. cap. 6. *Nihil damnationis remittitur in his qui per baptismum renovantur*: maneret autem, si propter peccatum originale remissum, Deus permitteret ut reprobi baptizati in peccatum actuale propter quod damnatur incidere, eisque gratiam efficacem ad illud evitandum, & ad perseverandum in accepta justitia denegaret: immo peccatum originale jam remissum, esset prima veluti radix & causa damnationis illorum, & punitionis eterne. Quod manifestum erit, si ascendamus usque ad investigandam primam reprobationis radicem, dicendo: ideo iste baptizatus damnatur, quia in peccato actuale mortuus est; ideo autem in peccato actuale mortuus est, quia iuste a Deo in illo derelictus est: ideo autem in illo fuit derelictus, & non ab eo mundatus, sicut alii, quia permissus fuit in illud cadere, permissione que fuit primus reprobationis effectus; ideo autem permissus fuit cadere, quia absoluta & efficaci voluntate decreverat Deus illum a regno excludere; ideo autem voluit Deus illum a regno efficaciter excludere, quia peccatum originale habebat: Ergo de primo ad ultimum, prima radix ob quam Deus dicit super baptismum omnem effectum reprobationis, fuit originale peccatum, quod cum perfecta remissione illius coherere non potest.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem: ad anjus probationem, distinguo Antecedens: *si ly propter peccatum originale, se tenet ex parte objecti, ita ut sensus fiat: volo excludere hunc hominem a gloria, exclusionem exequenda propter originale peccatum, non computatur cum hac alia voluntate, volo efficaciter remittere peccatum originale, concedo Antecedens*: quia non stat Deum culpam remittere & in æternum illum punire. Si autem *ly propter*, non ex parte objecti se tenet, sed ex parte actus, tanquam ejus motivum, ita ut sensus fiat, propter peccatum originale volo hunc hominem a gloria excludere exclusionem exequenda non propter illud, sed propter alia peccata actualia committenda, nego Antecedens. Nam hæc voluntas recte comparatur cum alia voluntate efficaciter remittendi culpam originale: sicut diximus in 2. disp. has duas voluntates, gratis volo dare gloriam, & volo esse dare ut coronam, & consequenter pro merito ut in executione ponenda, recte inter se coherere.

Insistat: Non stat voluntatem efficacem excludendi a gloria esse penam peccati originalis, seu ab illo ut a motivo procedere, nisi etiam in executione ipsa exclusio a gloria fiat in penam culpæ originalis. Ergo si hoc secundum non possit stare cum hac voluntate, volo efficaciter remittere peccatum originale, primum etiam cum eadem voluntate componi non poterit. Consequentia patet, Antecedens probatur tripliciter: Primo quia eodem modo executioni mandatur exclusio reproborum a gloria in tempore, quo ab æterno fuit volita a Deo: Ergo eo ipso quod fuit volita ab æterno, ex motivo puniendi peccatum originale, debet in tempore executioni mandari ex eodem motivo, & in penam ejusdem peccati inferri.

Secundo, actus exterior imperatus, & interior imperans, spectant ad eandem virtutem, & ex eodem motivo procedunt: At temporalis exclusio reproborum a gloria, comparatur ad voluntatem divinam exclusionem ab illa, ut actus exterior ad interiorem imperantem: Ergo procedit ex eodem motivo, & consequenter eo ipso quod voluntas efficacis exclusionis a gloria habet pro motivo culpam originale, & fit pena illius, non potest actualis exclusio non respicere pro motivo culpam originale, & non esse pena illius.

Tertio, si Deus pravis meritis intenderet homini dare gloriam, motus ex illis meritis, deberet in executione propter talia merita gloriam conferre: Ergo si pravis peccato originali, Deus motus ex illo voluit efficaciter exclusionem reproborum a gloria, non potest non esse talis exclusio in executione pena peccati originalis.

Respondeo negando Antecedens. Ad cujus primam probationem, distinguo Antecedens. Eo modo executioni mandatur exclusio reproborum a gloria in tempore, quo ab æterno fuit volita a Deo: per decretum exequens, concedo Antecedens. Per intentivum, nego Antecedens, & distinguo Consequens eodem modo. Pro cujus intelligentia recolenda sunt que in prima & secunda dispositione diximus art. 1. §. 9. coroll. 4. de duplici decreto intentivo & executivo, ad negotium prædestinationis concurrente. Itaque sicut ibi diximus decretum executivum glorie commensurari cum ipsa executione, & ex eodem motivo procedere, secus autem intentivum: ita dicimus in presenti, decretum executivum exclusionis a gloria, ex eodem motivo procedere ex quo gloria in executione denegatur, non est tamen necessarium quod decretum intentivum eodem gaudeat motivo quo temporalis exclusio, sed potest diversimodum habere: unde bene fiat quod habet pro motivo peccatum originale, & quod in tempore non excludatur.

excludantur reprobi a gloria propter illud, sed propter peccata actualia que commiserunt.

121 Ad secundam probationem, distinguo Majorem, illamque concedo de acta interiori immediate imperante exteriori: nego autem de interiori solum mediante imperante exteriori. Unde etiam distinguo Minorem. Temporalis exclusio reproborum a gloria, comparatur ad voluntatem divinam exclusionem ab illa ut actus exterior ad interiorem imperantem mediate, concedo Minorem: immediate, nego Minorem, & Consequentiam. Itaque hoc argumentum solum probat decretum executivum exclusionis a gloria, & temporalem exclusionem ab illa, eodem motivo gaudere. quia hoc decretum est actus interior immediate imperans illam: secus autem de intentivo, quod solum mediate imperat talem exclusionem. Unde

122 Ad tertiam probationem dicitur, quod si merita illius hominis solum essent motivum intendendi, non autem exequendi gloriam, posset Deus talia merita in executione non remunerare per gloriam; nam, ut modo dicebamus, ipsa temporalis executio non gloria, quam penam, cum decreto executivo, non vero cum intentivo, debet commensurari.

123 Ad confirmationem argumento principali subjunctam, cui potissimum confidant Adversarii, multipliciter responderi solet. In primis aliqui dicunt, quod licet peccatum originale per sacramentum baptismi deletum, non possit in reprobis baptizatis esse causa privationis glorie aut gratie justificantis, bene tamen denegationis gratie auxiliantis, & consequenter permissionis peccandi. Neque hoc derogare potest remissioni illius, sicut illi non denegant, quod in homine baptizato remanent concupiscentia & somnes peccati, & alia vulnera ex peccato originali relicta, de quibus S. Thomas 1. 2. q. 85. art. 3.

124 Ad definitionem vero Tridentini supra adductam, respondent Concilium præallegatis verbis definitis contra quosdam hæreticos, qui dicebant peccatum originale post baptismum quoad culpam remanere, & per ejus applicationem solum effici quod non imputetur ad penam. Unde quando dicit, in renatis, seu baptizatis, nihil damnationis remanere, solum intendit applicato baptismi, non manere culpam, nec reatum penam, non tamen negat quod ablata per baptismum originali culpa, plures ejus effectus remaneant, inter quos est debitum cæcæ auxiliis efficacibus ad perseverandum in accepta justitia, ut patet ex verbis D. Gregorii infra referendis.

125 Secundo alii respondent, quod licet in reprobis baptizatis nihil damnationis remaneat secundum presentem justitiam, & statum temporalem, sub quo sunt statim post baptismum, remanet tamen in eis damnatio finaliter, & secundum æternam Dei prædestinationem. Potest enim homo considerari, ut continetur in massa perditionis, in qua cum Adamo peccavit virtualiter, vel ut postmodum nascitur, & actu ac formaliter in propria persona contrahit & re habet maculam peccati originalis, inter quos status multiplex est differentia: nam ille prior est, ille posterior; secundum illum, non est adhuc homo in se formaliter, sed in alio; secundum illum, est in se formaliter, & non est in alio. Primus est status ordinis innocentie, secundus naturæ lapsæ: ille intentionis, ille executionis: ille dicit debitum incurrendi originale culpam, & incursum in alio, scilicet primo parente: ille dicit actuale ejus inherantem in se, & non solum in alio. Que cum ita sint, nihil mirum quod eodem homini, secundum diversos illos status, diversa quoque prædicata conveniant, & quod secundum unum dicatur reus, secundum alium innocens: secundum unum habens aliquid damnationis, non vero secundum alterum: ratione unius reprobari, non vero ratione alterius. De secundo ergo statu hominis baptizati, dicunt loqui Tridentinum, quando definit in renatis seu baptizatis nihil esse damnationis; quia, ut supra dicebamus, hic solum intendit proscribere errorem Calvinistarum asserentium per baptismum peccatum originale de facto & re ipsa non deleri, tolli, aut dilui, sed extrinsece tantum, & per meram imputationem remitti.

126 His tamen solutionibus prætermittis, ac in sua probabilitate relatis, duplici alia responsione argumento preposito, quod est omnium in hac materia difficillimum, & veluti Adversariorum Achilles, occurrere potest. Prima & facilior, est si Major absoluta negetur. Licet enim peccatum originale sit causa ob quam Deus velle efficaciter reprobos a gloria excludere, non est tamen sola & adequata causa illius volitionis: quia ex duplici titulo Deus homines reprobat, ut supra annotavimus: titulo scilicet indebitæ gratiæ, sicut Angelos: & titulo etiam debite justitiæ punitivæ, propter originale peccatum. Cum autem post primam actum reprobationis, dimissum est aliquibus reprobis peccatum originale, jam tota demeritoria ejus causalitas finita est, unde primi effectus reprobationis, qui est permissio in actuale peccatum, originalis culpa causa non est, sed hujus effectus est causa alius titulus indebitæ gratiæ, qui sicut a principio etiam causa fuit reprobationis, pariter causa est

permissio in peccatum, sive negationis auxilii efficacis, quod utique etiam debitum non est.

Itaque cum utraque causa simul concurreret ad reprobandum, & indebita gratia, & debita justitia per originale peccatum: utraque immediata causa fuit tenens se ex parte hominis, ad hoc ut Deus primum actum habuerit circa reprobos, quo illos a regno excludit, & utraque erat ex se ipsa prima & radicalis causa respectu subsequentium omnium effectuum reprobationis, sed dimisso per baptismum postea peccato originali in aliquibus reprobis, jam peccatum originale non mansit, nec aliqua ejus causalitas, nec virtus ob quam Deus inducat super illos, reliquos effectus reprobationis. Unde permissio in peccatum actuale, propter quod reprobos baptizatos damnatur, non fit propter primam causam aut radicem, sed propter aliam causam & alium titulum indebitæ gratiæ. Quoties enim ad aliquem effectum duplex causa, quarum quælibet est sufficiens ad illum producendum, concurrunt: fit una ablata, altera remaneat, talis effectus produci potest. Unde juxta hanc solutionem dicendum est, quod in reprobis baptizatis peccatum originale fuit immediata & proxima causa ex parte ipsorum, ut Deus illos a regno excluderet, qui est primus actus reprobationis: & rursum ex se dicebat ordinem, sicut prima & radicalis causa ad ceteros omnes reprobationis effectus, sed quia postea totaliter dimissum fuit per baptismum, nullo modo causalitatis, etiam ut prima & radicalis causa, reliquos effectus reprobationis, sed ex alia causa jam explicata, illi effectus consequuntur.

Alter hoc explicat P. Legmos in Tractatu de Auxiliis cap. 136. ubi ait, quod originale peccatum esse in baptizatis primam radicem & causam permissiois peccati, & ceterorum effectuum reprobationis potest intelligi dupliciter. Uno modo formaliter, ita quod originale peccatum remissum, influxum aliquem formalem aut virtualem habeat in homine baptizato, in ordine ad permissionem peccandi, & incidendi in peccata actualia, alioquin reprobationis effectus. Et hoc modo non concedit originale peccatum in baptizatis esse primam radicem seu primam causam permissiois peccati: quia cum totaliter & omnibus modis dimissum sit, nihil damnationis asserit baptizato, nec aliquem influxum etiam virtualem habet supra primum reprobationis effectum. Secundo peccatum originale potest dici prima radix & causa permissiois peccati, & aliorum effectuum reprobationis; quodam modo materialiter, absque ullo profus influxu in talem permissionem, vel in aliquem alium reprobationis effectum, sed præcisè per hoc quod proxima causa demeritoria fuit, ob quam Deus formavit illud decretum de exclusione a regno, & postea tale decretum, ex vi suæ immutabilitatis, vel, ut antea dicebamus, quatenus in eo permanet titulus indebitæ gratiæ, causa est permissiois in actuale peccatum, & ceterorum effectuum reprobationis.

Itaque decretum illud immutabiliter causat permissioem peccandi in reprobis baptizatis, non secundum quod habitum fuit ex originali peccato, nec secundum quod originalis culpa ibi virtualiter existens operatur, sed tantum ratione suæ immutabilitatis, quia ob quæcumque rationem semel habetur, ex propria immutabilitate tantum, & non secundum quod occasionem ab hac vel alia causa fuit, & non secundum quod permissionem in peccatum actuale causat. Est manifestum dicere, quod licet peccatum originale vera causa demeritoria fuerit ad illud decretum circa reprobos haberetur, tamen ad hoc quod illud decretum firmiter habeat, & inalterabiliter impleatur, & permissioem peccati actualis causet, omnino pro accidens se habet, & mere materialiter, quod peccatum originale præcedat. Quod ex eo constare potest, quod non minus id haberet, etiam si peccatum originale non præcederet, sed ex mera Dei voluntate, sicut in Angelis, habitum esset. Non sequitur ergo, quod si peccatum originale est prima causa ob quam voluerit Deus excludere a regno, & illud decretum sit causa permissiois in peccatum, quod peccatum originale in reprobis baptizatis sit prima radix permissiois in peccatum. Et est exemplum accommodatissimum huic materię, quod magis quietabit intellectum. Nam peccatum originale fuit prima causa radicalis, vel saltem occasio, ut Christus prædicatorum, & incarnaretur, ut frequentius docent Theologi cum S. Thoma 3. p. qu. 1. art. 3. & tamen hac supposita Majori, non sequitur: Sed Christi prædestinatione & incarnatione est causa nostre prædestinationis & gratiæ: Ergo peccatum originale est prima causa nostre prædestinationis & gratiæ. Nec hic tenet argumentum de primo ad ultimum, quia permissio in peccatum originale, cum nostra prædestinatione & justificatione ordinem non habet, ut illius causa vel ratio sit. Sic ergo etiam non sequitur. Peccatum originale fuit prima causa ut Deus hoc decretum haberet. *Volo hæc a regno excludere*: Sed hoc decretum est causa permissiois in peccatum actuale, ob quod quis damnatur: Ergo peccatum originale est causa talis permissiois & damnationis. Non, inquam, hoc sequitur, quia licet peccatum originale fuerit causa prima & radicalis ut Deus hoc decretum haberet,

149 Officium tertio contra secundam conclusionem. Reprobatio est actus iustitiae punitivae: Sed permissio primi peccati actualis non potest esse actus punitivae iustitiae, cum nullam culpam praecedentem supponat: Ergo non potest esse reprobationis effectus.

Respondeo primo distinguendo Majorem: Reprobatio pro materiali est actus iustitiae vindicativae, concedo Majorem: pro formali, nego Majorem. Nam sub hac ratione est actus divinae providentiae, cuius est permittere non solum mala naturae, quae sunt monstra, corruptiones, & ageritudines, sed etiam mala opposita gratiae, quae sunt peccata, quae sunt veluti monstra ordinis gratiae, & defectus seu corruptiones illius.

Respondeo secundo, data Majori, nego Minorem: licet enim prima permissio peccandi non supponat culpam praecedentem actualem, supponit tamen culpam originalem, & fit in penam illius, & consequenter est actus iustitiae punitivae. Solutio est D. Thoma 2. 2. q. 2. art. 5. ad 2. eius verba articulo praecedenti recitulum.

150 Officium quarto contra eandem conclusionem. Voluntas permittere reprobo peccatum nunquam remittendum, est prior in Deo secundum rationem, voluntate reprobandi illam: Ergo permissio peccati non est effectus reprobationis. Consequenter videtur manifesta, nullus enim effectus potest suam causam praecedere. Antecedens vero probatur: nam, ut supra ostendimus, voluntas damnandi aliquid, supponit praevisionem peccati nunquam remittendi, & consequenter eius permissionem.

151 Respondeo primo, distinguendo Antecedens. Est prior voluntate reprobandi, reprobatione positiva, quae importat voluntatem damnandi & infligendi penam aeternam damni & sensus, concedo Antecedens. Reprobatione negativa, quae dicit solum voluntatem excludendi a gloria, ut beneficio indebito, nego Antecedens. Haec enim voluntas prius in Deo concipitur, quam voluntas permittendi peccatum: quia, ut supra dicebamus, sicut in consequendo finem, commotus aliquid agens incipit ab intentione illius, & postea procedit ad eligenda media consecutiva illius: ita in deficiendo a fine, connaturalius incipit a voluntate defectus ab illo, quam a voluntate defectus a mediis. Unde sicut in praedestinatione prior est in Deo voluntas glorificandi electos, quam voluntas dandi gratiam & meritum, quae sunt media ad vitam aeternam conducentia: Ita in reprobatione, prius in Deo concipitur voluntas excludendi reprobam a gloria, quam voluntas permittendi peccatum actualem, quia talis permissio habet rationem media ad illum finem conducentis.

152 Secundo respondent alii cum Capreolo: etiam voluntatem damnandi, & infligendi penam damni & sensus, esse in Deo peiorem voluntate permittendi peccatum. Quam responsum explicat, praenotando ex D. Thoma supra quest. 19. art. 9. in corpore: quod pena potest considerari dupliciter vel per se, ut pena est, & malum eius cui infligitur, vel ratione adjuncti, & quatenus est manifestativa iustitiae vindicativae Dei, qualiter de illa gaudent beati, & Deus illam vult, absque eo quod dicatur odio habere homines. Quae doctrina supposita dicitur, quod licet pena, ut pena est, non fit voluta & intenta a Deo antea dante ad praevisionem culpae, eiusque permissionem, bene tamen quatenus est utilis ad manifestationem vindicativae iustitiae, seu quatenus in eo relictur bonum divinae iustitiae, quod est per se volutum & intentum a Deo. Haec solutio sustineri potest, dummodo addatur quod voluntas damnandi, seu infligendi penam, quatenus in ea relictur bonum iustitiae divinae, est prior in genere causae finalis praevisionem & permissionem culpae, ab ea tamen dependet & est illa posterior in genere causae materialis seu occasionalis. Nam, ut supra disp. 3. art. 4. ostendimus, cum posterioritate in genere causae finalis, stare potest prioritas in genere causae materialis, eoquod causae sint sibi invicem causae, & quod est prius in uno genere, potest esse posterius in alio.

§. III.

Deo corollaria naturae digna.

153 Ex dictis in hac disputatione inferes primo, hunc ordinem esse statuendum in actibus divini intellectus & voluntatis, ad reprobationis negotium concurrentibus. Primo Deus voluit voluntate antecedente, omnes homines salvos fieri, & simul decrevit dare omnibus hominibus in suo capite iustitiam originalem, cum hac conditione, quod si illam conservarent, etiam in posterum eam transfunderet; simulque voluit ipsi dare auxilium sufficientia ad illius conservationem. Postea in alio signo rationis, propter aliquem occultum finem, vel propter finem generalem providentiae, quae unanquamque creaturam secundum suae naturae conditionem gubernat, voluit Adamo denegare auxilium efficax, cuius substantia praevisionem praevideat deficiente ab originali iustitia, & ex permissio ad praevisionem originali peccato, sumpsit occasionem ostendendi suam misericordiam

in Christi Incarnatione, quem decrevit in tertio signo mittere pro redemptione humani generis a peccato originali, & ab aliis actualibus, quae in illo pro tunc, ut in causa, & veluti in radice, praevideat. Deinde in quarto signo rationis, ex omnibus hominibus quos infectos originali peccato praevideat, efficaciter ex meritis Christi venturi quondam elegerit ad gloriam, & alios in penam ejusdem originalis peccati, & ad ostensionem suae iustitiae erga illos, & majoris misericordiae erga electos, voluit permittere ut deficerent a consecutione gloriae, seu positive eis non voluit gloriam. In quinto autem signo rationis, ex vi huius intentionis efficacis, excogitavit media apta ad consecutionem talis finis, & videns in aliquibus hominibus esse aptum medium in solo originali peccato eos relinquere, in aliis vero permittere ut cadant in hac vel illa peccata actualia, ac in illis perseverent, has permissiones per subsequentem electionem approbavit. Et tandem in sexto signo, per actum imperii sui intellectus, hac media ad praedictum finem ordinavit: in qua ordinatione mediolorum, formaliter consistit reprobatio, ut supra ostendimus.

154 Inferes secundo: Voluntatem antecedentem qua Deus vult omnes homines salvos fieri, possedici conditionatam, non solum in sensu supra a nobis art. 2. exposito, quia scilicet Deus vellet efficaciter omnes homines salvos fieri, si hoc pulcritudini universi, & majori divinatorum attributorum manifestationi non obesset, & nisi oblatret natura defectibilitatis suavit gubernanda, sed etiam quia Deus vult illos salvare, & efficaciter ad vitam aeternam perducere, nisi eos videret peccato originali infectos, & nisi illos primi culpa parentis odiosos & execrabiles fecisset. Patet hoc ex dictis articulo praecedenti, ubi ex doctrina D. Augustini & S. Thoma ostendimus, causam motivam reprobationis in hominibus fuisse peccatum originale: Cui sententiae favet etiam D. Gregor. lib. 4. Moral. ubi ait: Si parentem primum nulla peccati patredo corrumpere, nequam quidem ex se filios gehenna generaret, sed hi qui nunc per Redemptorem salvandi sunt, se ab illo electi nascerentur. Quod Gregorius dicitur explicat S. Thomas quodlib. 5. art. 8. his verbis: Quod vero Gregorius dicit, quod si primus homo non peccasset, nequaquam ex se filios gehenna generaret, indubitanter verum est; non enim in filios transfunderet peccatum originale, secundum quod homines filii ira nascerentur: quod autem subdit, quod hi soli qui nunc salvandi sunt nascerentur, intelligendum est quod pronomen facit simpliciter demonstrationem, quia videlicet soli electi nascerentur, quantum est ex ratione originis, non autem demonstrationem personalem, quia alia persona essent hominum qui salvarentur. Haec S. Thomas, quibus Gregorius exponit, quod si primus parens non peccasset, soli electi generarentur, licet non essent iidem qui modo salvantur: ex qua doctrina clare convincitur, quod de facto quotquot reprobatifunt, propter peccatum originale reprobatifuerunt.

ARTICULUS V.

An Deus des omnibus reprobis media ad salutem sufficientia?

§. I.

Referuntur sententiae, & prima conclusio statuatur.

155 Hanc questionem hic inferimus, tum quia de illa hic tractant omnes fere Theologi, tam domestici, quam extranei: tum etiam, quia eius solutio necessaria est ad omnes reprobationis effectus perfecte intelligendos.

Tres autem circa illam reperio Auctorum sententias. Prima docet omnibus reprobis dari a Deo media ad salutem sufficientia. Ita Suarez libro de providentia circa reprobos cap. 1. & seqq. & alii Recentiores communiter. Secunda distinguit inter adultos & parvulos, & asserit illis media sufficientia ad salutem conferri, secus autem istis. Hanc tenet Vasquez hic disp. 96. & 97. asserens illam docere omnes Theologos alicujus nota.

Tertia vero non omnibus reprobis, etiam adultis, media ad salutem sufficientia conferri, sed quosdam adultos & parvulos in penam peccati mortalis, actualis, vel originalis, illis privati existimat. Hanc docent Bannez hic art. 3. dub. 3. Zumei art. 4. concl. 7. Gonzalez disp. 77. sect. 3. Joannes a S. Thoma disp. 10. artic. 3. Alvarez de auxiliis disp. 112. concl. 3. Aravius 3. p. q. 86. & eruditus Episcopus Oxoniensis in manuscripto Tractatu de reprobatione, d. 2. eamque probabiliorum reputat. Ledina quaest. unica de auxiliis art. 16. dicto 4.

156 Ex extraneis vero illi tenent adultis in cap. 4. Exodi q. 12. & in 2. cap. Deuteronom. q. 10. Gregorius Ariminensis in 1. diff. 46. quaest. unica postmedium, Adrianus q. 3. de poenit. Henricus quodlib. 8. q. 5. Rossensis in reprobatione art. 36. Lutheri, Michael Medina libro 3. de recta fide in Deum, Villegas 1. part. contr. 16. cap. 2. & 3. denique Ruardus Taper, licet asserat oppositam sententiam videri magis piam, hanc tamen putat esse doctrinam Patrum

Patrum magis conformem: ipseque Vasquez 1. p. disp. 79. cap. 3. agnoscit eam esse aperte sententiam Augustini, cuius auctoritate nolle suam sententiam confirmare. Et cum pro se quaedam Proprii & Fulgentii testimonia protulisset, fateatur tamen sibi esse suspecta, quod diligentissimi & exactissimi Augustini Discipuli sint, & oppositam videantur sequi sententiam, ut ex testimoniis superioris capite in prima classe relatis constat. Et quod annotatione singulari dignissimum est, cum loca quae in illo capite afferuntur ex duobus illis SS. Patribus, nihil aliud continent, quam quod exprimit definitio Tridentini sess. 6. cap. 11. nimirum quod Deus sua gratia justificans non deserit, nisi ab eis deseratur: Si ea illi suspecta sint, debet consequenter Tridentini definitio illi reddi suspecta. Subdit idem Auctor in fine ejusdem capitis, quod temere affirmabimus, auxilium sufficientis alicui denegari. Argue (inquit) ab Augustino, & alii qui id docuerunt, petere possunt, unde non huius voluntatis Dei certiores fuerint effecti? Loca enim Scripturae, si qui sunt, quae prius sententiam favere videantur, cap. 6. facile declarabimus. Quasi vero Vasquez Scripturam solum Augustino certius vel profundius penetraverit? Vel sola huius Patris auctoritas, magis nobis sufficere non valeat, quam quaecumque ratiocinatio Vasquez? qui etiam 1. 2. disp. 193. cap. 4. num. 39. sibi etiam conformis, hanc eandem sententiam, omnibus auxiliis sufficientia dari negantem, profertur esse Augustini & Discipulorum eius doctrinam. Mihi vero (inquit) in hac parte non probatur doctrina Beati Augustini, sed existimo esse aliter philosophandum. Sed quomodocumque philosophetur Vasquez, pro resolutione huius gravillime difficultatis.

157 Notandum est cum Bannez, Alvarez, Zumei, & aliis Thomistis citatis, quod quando quaeritur, an Deus dat omnibus reprobis media seu auxilia sufficientia, verbum Dare potest accipi dupliciter. Primo ut est correlativum ad recipere, & quatenus denotat intrinsecam receptionem & applicationem divinatorum auxiliorum. Secundo modo sumitur, prout significat idem quod preparare & offerre in communi, seu paratum esse, quantum est ex parte sua, illa conferre.

158 Dico ergo primo: Si ly Dare sumatur, prout significat idem quod preparare seu offerre in communi, Deus omnibus reprobis tam parvulis quam adultis dat media seu auxilia ad salutem sufficientia.

Probatu breviter: Deus habet voluntatem antecedentem de salute omnium hominum, quae non solum est voluntas originis, sed etiam beneplaciti, ut Tractatu praecedenti disp. 4. art. 3. ostendemus. Et: Atqui proprius huius voluntatis effectus est preparare media seu auxilia ad salutem sufficientia, ut ibidem declaravimus artic. 4. Ergo Deus omnibus hominibus dat auxilia ad salutem sufficientia, si ly Dare accipiatur, prout significat idem quod preparare, seu offerre in communi.

159 Praeterea, ut ibidem contra Janfenium ostendimus, Christus pro omnibus mortuus est: Ar passio Christi pro omnibus oblata, causa est sufficientis salutis omnium, & veluti generalis quaedam apotheca, continens omnia media, seu remedia ad salutem necessaria, & fons ille de quo dicitur Zachar. 13. In illa die erit fons patris domi David, & habitabitibus Hierusalem, in solutionem peccatorum & mansuetudo: Ergo idem quod prius.

§. II.

Statuatur secunda conclusio.

160 Deo secundo: Si ly Dare sumatur, prout est correlativum ad recipere, & prout significat ipsam intrinsecam receptionem auxiliorum, Deus non dat omnibus reprobis media, seu auxilia ad salutem sufficientia, sed plures illis privatur in pena peccati mortalis, actualis, vel originalis. Ita docent Thomistae supra citati.

161 Probatu primo ex Augustino de corrupt. & gratia cap. 11. ubi ait: Si hoc adiutorium vel Angelo vel homini, quamprimum facti sunt, desisset, quoniam non talis natura facti erat, ut sine divino adiutorio movere possent, si vellet, non autique sua culpa cecidissent. Adiutorium quippe desisset, si non quo movere non possent. Nunc autem quibus desit tale adiutorium, iam penam peccati est. Ubi Augustinum loqui de adiutorio gratiae sufficientis, fateatur Vasquez 1. part. disp. 97. cap. 2. Et patet primo, quia loquitur de adiutorio sine quo, ut patet ex verbis immediate praecedentibus: adiutorium autem sine quo, apud Augustinum, est auxilium sufficientis, sicut adiutorium quo, est auxilium efficax. Secundo, quia loquitur de gratia, quae deficiente non imputatur ad culpam defectus operationis, quod solum verificatur de gratia sufficienti: alias homo nunquam peccaret, cum semper quando non operatur, instante praecocepto, ei auxilium efficax denegetur: Ergo sentit Augustinus, aliquando hominibus negari auxilium sufficientis, in penam peccati, saltem originalis.

162 Idem docet Sanctus Thomas fidelissimus eius discipulus. Nam 2. 2. qu. 2. art. 5. ad 1. loquens de auxilio gratiae,

quo fit ut actus sit in nostra potestate, & sine quo homo non potest credere, sperare, & diligere (quod utique sufficientis est, ut patet) ait tale Auxilium quibussumque datur, misericorditer datur: quibus autem non datur, ex iustitia non datur, in penam praecedentis peccati, saltem originalis, ut dicit Augustinus in libro de corrupt. & gratia. Quibus verbis ex Augustino cap. 5. & 6. de corrupt. & gratia collectis, ut ibidem notatur in margine, S. Doctor totam Janfenii & Molinae doctrinam funditus evertit: docet enim in primis auxilium sufficientis (de quo ibi loquitur, ut ostendimus) dari aliquibus in statu naturae lapsae (ut patet ex illis verbis: Quibus autem datur, &c.) quod negat Janfenius, qui nullum auxilium sufficientis ab efficaci distinctum, in statu naturae lapsae, agnoscit. Secundo asserit illud non dari omnibus, sed aliquibus in penam peccati, saltem originalis, denegari, ut colligitur ex verbis sequentibus: Quibus autem non datur, ex iustitia non datur, &c. Et sic corruit doctrina Molinae, Suarez, & aliorum Recentiorum, qui admittunt in statu naturae lapsae aliquod auxilium sufficientis omnibus commune, & omnibus generaliter concessum.

163 Probatu secundo ex eodem Augustino Epist. 107. ad 163 Vitalem, ubi inter duodecim praecipua fidei dogmata quae recenset, haec tria tamquam certa fide tenenda statuit contra Pelagianos: Scimus gratiam Dei non omnibus hominibus dari. Scimus eis quibus datur, misericorditer Dei gratuita dari, Scimus eis quibus non datur, iusto Dei iudicio non dari. Idem docet Fulgentius lib. 1. de verit. praedestin. & gratiae cap. 15. ubi ait: Gratiam Dei non omnibus hominibus generaliter dari, gratiam quippe donum Dei est gratia.

164 Probatu tertio conclusio ex Augustino serm. 11. de verbis Apostoli cap. 4. ubi dicit: Communis est omnibus fidei dogmata, non gratia. Idem docet S. Thomas de verit. q. 24. art. 15. his verbis: In nullo inventiuntur omnes homines concitare, nisi in aliquo naturali: At haec ostendit falsa, fit in statu naturae lapsae daretur aliquod auxilium sufficientis omnibus commune; nam omnes homines convenirent non solum in aliquo naturali, sed etiam in aliquo gratuito & supernaturali; & omnibus communis esset talis gratia, sicut & natura, ut patet: Ergo juxta utrumque S. Doctorem, non datur in statu naturae lapsae aliquod auxilium sufficientis, omnibus commune, & omnibus generaliter concessum.

165 Haec testimonia adeo aperta sunt, & ita clare ostendunt non dari gratiam illam sufficientem omnibus communem, & omnibus generaliter concessam, quam Recentiores admittunt, ut Vasquez 1. p. disp. 97. cap. 2. ingenue fateatur, quod Augustinus ejusque discipuli, omnium clarissime id eradicaverunt: Unde cap. 6. subdit: Quocirca ego non dubitarem, Augustinum, ejusque Discipulos, Professorum & Fulgentium, illius fuisse sententiae. Et 1. 2. disput. 193. cap. 4. num. 37. sic habet in margine: Augustinus concepit lapsum hominem interdum desitenti auxilio sufficienti ad non peccandum. Quae ingenua Adversarii confessio, non leve stabilimentum praebet nostrae sententiae: nam, ut inquit Suarez prolog. 6. de gratia cap. 6. Quisquid in materia de gratia Augustinus ut certum asserat, & ad dogmata fidei pertinet, a quolibet sapiente & erudito Theologo tenendum est, etiam si certo non constet esse ab Ecclesia definitum. Sed, ut supra vidimus, Augustinus hanc propositionem: Gratia Dei non omnibus hominibus datur, ut omnino certam asserat; immo & inter praecipua fidei dogmata illam reponit: Ergo illa a quolibet sapiente & erudito Theologo tenenda est.

§. III.

Eandem sententiam exemplo parvulorum demonstratur.

166 Eandem veritatem sepe demonstrat Augustinus contra Pelagianos & Semipelagianos, exemplo invincibilis parvulorum, quos ipsa sua taciturnitate omnem illorum loquelam confunderet, omnesque argumentationis humanae vires infringere, saepe testatur. Sic ergo potest hoc argumentum proponi. Baptismus in nova lege est unicum medium seu remedium ad salutem parvulorum sufficientis, ut docent Theologi cum S. Thoma 3. part. quest. 68. Sed baptismus non datur omnibus parvulis, ut patet in illis qui nascuntur apud infideles, vel qui in utero matris moriuntur: Ergo non datur omnibus reprobis auxilia ad salutem sufficientia.

167 Dices: Delectum & carentiam baptismi in illis parvulis, non oriri ex divina providentia sic disponente, sed ex culpa vel negligentia parentum aut ministrorum Ecclesiae, qui huius remedii applicationem negligunt, aut ex causis naturalibus, quae mortem illorum parvulorum causant, vel accelerant.

Sed utrumque diserte rejicit Augustinus variis in locis, nam Epist. 105. sic ait: Cur providentia Dei cui nostri capilli numerati sunt, sine cuius voluntate non cadit passer in terram, quae nec fano premittitur, nec fortissis casibus impeditur, nec ulla iniquitate corrumpitur, ut renascatur ad hereditatem caelestem, non consilium omnibus parvulis filiorum suorum, & nullis